
Публикуван на: 10-08-2004

Източник: [ЦЕНТЪР ЗА МОДЕРНИЗИРАНЕ НА ПОЛИТИКИ](#)

Подобно на реакцията на викторианската дама, когато за първи път видяла жив слон, възможно е при разглеждането на общата селскостопанска политика на ЕС да се стигне до заключението: "Невъзможно! Такова животно не съществува." Но всъщност съществува, както и съществуват тези, като например Джон Блъндел, които ненавиждат начина, по който, според тази политика, се субсидират земеделците от обществени фондове.

Твърди се, че отдавна е минало времето когато слонът можеше да бъде убит и земеделците оставени да стоят самостоятелно на своите собствени, дори и нестабилни, крака, в един свободен световен пазар.

За съжаление на критиците, нетърпеливи да разпалят публично негодувание, неотдавнашно изследване в Шотландия показва, че повече от половината от няколко хиляди интервюирани никога не са чували за Общата Селскостопанска Политика (ОСП) на ЕС, а от тези които са, мнозинството никак не се интересуват. Това с нищо не помогна за самоувереността на тези от нас, които сякаш сме прекарвали половината от живота си в писане за ОСП, завинаги заплетени в нейните многобройни и объркващи детайли, и обречени до вечност, пенсиониране или смърт, което дойде първо, да описваме оплакванията на селскостопанските организации в случаите, когато субсидиите са намалени, или агонията на потребителските групировки или тези, работещи в сферата на околната среда, когато субсидиите не са намалени.

Това не означава, че критиците и техните предшественици от последните петдесет години са оказали голямо влияние. Но слонът-ОСП – огромен, издаващ лека неприятна миризма, и труден за помръдване – се движи.

Франц Фишлер е една от главните причини. Дългогодишният европейски комисар по селскостопанската политика подкрепя непреклонно нуждата от отделяне на по-малко внимание на земеделието и повече на селскостопанската общност в нейната цялост. Постигнатото през миналата година споразумение за въвеждане на реформи в ОСП бе резултат от приемането от страна на страните-членки на идеята, че промяната е неизбежна.

Не всички приеха неохотно нуждата от промяна, а Франция бе сред най-несклонните. Някои откликнаха на Свети Франсис – добра идея, но все-още не ѝ е дошло времето – докато други, включително и Обединеното Кралство чрез Маргарет Бекет и лорд Уити от Министерството на околната среда, храните и земеделието, поискаха дори повече промени, и по-бързо.

Фишлер напуска Комисията през тази есен с надеждата, че неговото завещание ще бъде ОСП от 30 милиарда английски лири, ръководена от общи интереси за развитие на земеделието и околната среда, а не от директни производствени субсидии за говеждо, ориз, зехтин, зърно и овче месо.

Първата стъпка се състои в разделянето от 2005 на почти всички селскостопански субсидии от производството. Вместо сегашния размер на производствени субсидии, в зависимост от техните селскостопански системи, земеделците ще получават единично годишно плащане.

Предвидени са допълнителни условия. Отменянето на производствените субсидии и въвеждането на единично плащане е добра идея, но "свободата на земеделието", така както е обявена, все-още ще трябва да бъде наблюдавана и инспектирана, и канцеларската работа няма да изчезне. Но когато тази канцеларска работа може да донесе 30,000 английски лири на средния шотландски фермер, той не би трябвало да се оплаква. Нито пък би трябвало да се оплаква който и да било заради това, че се налага да се съобразява с добри селскостопански стандарти и стандарти за опазване на околната среда.

Също така, размерът на големите единични плащания ще бъде намален. Модулацията – сумата, удържана от селскостопанските субсидии предназначени за общи проекти за развитие на селското стопанство – е възможно скоро да достигне 10%. Три процента, а може би и повече, ще бъдат предназначени за финансирането на национален резерв, от който земеделци от различни трудностни категории, както и нови членове, ще получават помощ. Възможно в също така да има удръжки съгласно постановлението за "финансова дисциплина", в случай, че ЕС среща трудности с балансирането на счетоводните книги на ОСП.

Накратко, възможностите за бюрократизъм, оплаквания, недоразумения и страдания от страна на Националните селскостопански сдружения остават, особено сега, когато страните-членки на ЕС са вече 25, всяка със свое мнение, и по-голямата част от десетте нови членки са с относително голям процент от населението, занимаващо се директно със селско стопанство.

Но всичко това е с благородна цел, тъй като развиващият се ЕС, който е вторият по големина търговски блок в света, се опитва да накара всички земеделци да разчитат на собствените си усилия. Според шотландската Изпълнителна власт, част от начина това да бъде постигнато е чрез договори за управляване на земята. Тази идея е подобна на идеята, предложена от Шотландската Федерация на Земевладелците преди повече от десет години. Тя привлече малко внимание и получи малка подкрепа, но се превърна в Изпълнителна политика на Прогресивната Стратегия за Шотландско Селско Стопанство, публикувана преди три години.

След това нищо повече не се случи с идеята за договорите за управляване на земята (ДУЗ). След като се считаеше за 'сензационна' идея, бе решено да бъде въведена най-рано през 2007.

Изглеждаше като прекалено много време за чакане за осъществяването на идея, за която се твърдеше, че е не само добър начин за земеделците да предприемат цялостен селскостопански подход за техния бизнес вместо просто да "обработват субсидиите", но също така най-добрият начин субсидираното селско стопанство да се превърне в политически приемливо.

Сега, след започването на консултации на Изпълнителната власт през миналата седмица, изглежда, че поне две-трети от гореспоменатата идея е възможно да бъдат осъществени до идната година.

Критиците имат право да твърдят, че въпреки че ДУЗ са начина да се върви напред, първата и втора фази ще плащат на земеделците за това, което повечето от тях вече правят. Фаза 1 ще се изразява в заплащане, от 2005, на единичната годишна сума, за която земеделците ще бъдат одобрени при условие, че спазват правилата, които засягат всички селски стопанства.

Предложенията за Фаза 2, обявени от Рос Фини, министър на околната среда и селскостопанското развитие, допълнително развиват идеята, но тринадесетте опции от "менюто" изглеждат да са във възможностите на повечето земеделци.

Това включва приготвяне на план за управляване на земята, за предпочитане такъв, който да включва и горските площи, да има социално-икономическо значение, и да обхваща опазване на животните. В списъка фигурират много благоприятни за околната среда методи, като например поставяне на граници на обработваемите земи с цел да се съдейства за развитието на дивата природа, поддържане на стърнища през зимата със същата цел, и засяване на по-малко пролетни житни растения.

Фини бе непреклонен. Той заяви, че гъвкавите предложения ще компенсират земеделците за социалните и икономическите предимства, както и за предимствата за околната среда, които следват от тяхната дейност. За първи път бе осъществен цялостен подход за подкрепа на селското стопанство.

Марк Ръсел, говорител на Зелената партия в шотландския парламент, заяви, че ДУЗ са по-единен начин да се заплаща на земеделците за техния труд. Но той допълни, че би желал да види повече от 13 опции.

Съществува също така и несигурност за това колко средства ще бъдат на разположение за финансирането на това, което в действителност е една отворена схема, с която Изпълнителната власт бе срещала трудности в миналото. Какво ще се случи, ако всеки земеделец кандидатства за всичко – малко вероятно, но възможно?

До момента би могло гледната точка на Изпълнителната власт да бъде достатъчна. Или поне до края на консултациите, предвидени да завършат на 3 септември. В зависимост от това, земеделците биха могли да избират от ДУЗ-менюто през следващата година. След което следва Фаза 3, която ще включва конкретни задължения, и е предвидена да влезе в сила до 2007. Поразително е колко бързо минава времето.

www.Business.Scotsman.com